Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

HE 141/2022 jätelain muuttamisesta

Ympäristövaliokunta 18.11.2022
Ympäristöministeriön vastine TaV:n lausuntoon

HE 62 §: tuottajayhteisöön liittyminen

Tässä luvussa säädettyjen velvollisuuksiensa täyttämiseksi tuottajan on liityttävä 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksyttyyn tuottajayhteisöön tai perustettava sellainen yhdessä muiden tuottajien kanssa. Tuottajayhteisöön ei saa kuulua muita kuin tuottajia. Pakkausten tuottajayhteisön toimialan on katettava kaikki pakkausmateriaalit ja 48 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetut tyhjinä myytävät juomamukit. **Kalastusvälineiden tuottajayhteisön toimialan on katettava kaikki muovia sisältävät kalastusvälineet.**

TaVL 54/2022 vp

” Ehdotuksen mukaan kunkin kalastusvälineiden tuottajayhteisön tulisi kattaa kaikkiin eri tarkoituksiin käytettävien muovisten kalastusvälineiden jätekeräys. Muutamassa asiantuntijalausunnossa on esitetty voimakasta kritiikkiä tätä linjausta kohtaan ja todettu, että pyydys- ja vapakalastus sekä vesiviljely ovat eri aloja ja tuoteryhmiä. Sen vuoksi niitä ei tulisi myöskään sääntelyssä niputtaa niin, että sama tuottajayhteisö vastaisi kaikkiin eri tarkoituksiin käytettävistä kalastusvälineistä. Erityisesti vapakalastajien edustajat pitävät valittua linjausta kohtuuttomana, koska vapakalastajat joutuisivat tuottajayhteisön kautta maksamaan myös pyydyskalastus- ja vesiviljelytuotteiden jätehuollosta. Talousvaliokunta kehottaa ympäristövaliokuntaa arvioimaan, onko perusteltua edellyttää, että yhden tuottajayhteisön pitää kattaa kaikenlaiset muovia sisältävät kalastusvälineet.”

→ **TaV ymmärtänyt väärin: yhteinen tuottajayhteisö ei tarkoita sitä, että vapakalastajat joutuvat maksamaan muiden kalastusvälineiden jätehuollosta**

JL 63 § Tuottajayhteisön toiminta

”Tuottajayhteisön on oltava voittoa tavoittelematon yhteisö, jonka tarkoituksena on hoitaa siihen liittyneiden tuottajien tuottajavastuuvelvoitteet. Tuottajayhteisössä velvoitteet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ja siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajan kirjanpitoa ja tiedonantoa koskevat velvoitteet on osoitettava kevennettyinä sellaiselle tuottajalle, joka saattaa markkinoille vähäisiä määriä tuotteita, jos velvoitteet muutoin olisivat tuottajalle kohtuuttomat.”

→ **vapakalastusvälineiden tuottajat eivät voi tuottajayhteisössä maksaa kiinteiden pyydysten jätehuollosta, vaan ainoastaan vapakalastusvälineiden jätehuollosta aiheutuvat kustannukset**

→ **pientuottajille kevennetyt kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteet ja näihin liittyvät maksut**

63 a §: Tuottajien maksuosuudet ja niiden mukauttaminen

”Tuottajayhteisössä maksuosuudet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti suhteessa näiden markkinoille saattamiin tuotteisiin.

Maksuosuuksia määrittäessään tuottajayhteisön on mahdollisuuksien mukaan yksittäisten tuotteiden tai toisiaan vastaavien tuote- tai materiaaliryhmien osalta otettava huomioon erityisesti niiden kestävyys, korjattavuus, uudelleenkäytettävyys, kierrätettävyys ja vaarallisten aineiden esiintyminen.”

→ **jokainen tuottaja maksaa markkinaosuutensa mukaisesti; pienet vähän ja suuret enemmän**

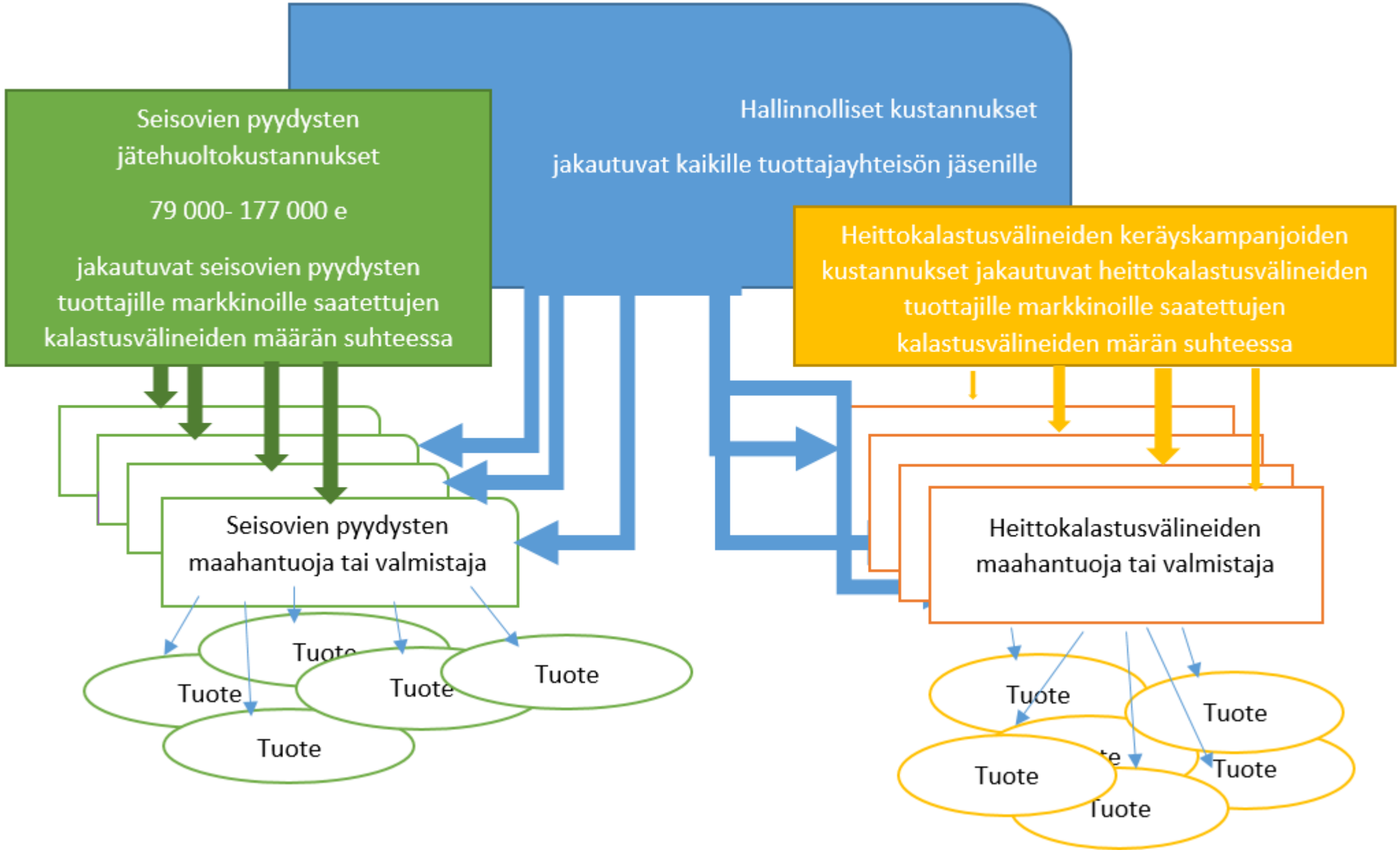
Hallinnolliset kustannukset
jakautuvat kaikille tuottajayhteisön jäsenille
Seisovien pyydysten jätehuoltokustannukset
79 000- 177 000 e
jakautuvat seisovien pyydysten tuottajille markkinoille saatettujen kalastusvälineiden määrän suhteessa
Heittokalastusvälineiden keräyskampanjoiden kustannukset jakautuvat heittokalastusvälineiden tuottajille markkinoille saatettujen kalastusvälineiden märän suhteessa
Seisovien pyydysten maahantuoja tai valmistaja
Heittokalastusvälineiden maahantuoja tai valmistaja
Tuote
Tuote
Tuote
Tuote
Tuote
Tuote
Tuote
Tuote
Tuote

Esimerkki: paristot ja akut

- Kaikki erilaiset paristot ja akut tuottajavastuun piirissä, joukossa yleisesti käytettyjä, mutta myös harvinaisempia. Kirjo on laaja.
- Asetuksessa (520/2014) samat yleiset vaatimukset vastaanotolle. Vastaanottopisteissä otettava vastaan kaikki erilaiset paristot ja akut (7 §).
  - Erityissäännös vain ajoneuvoparistoille (8 §)
- Vastaanottopisteissä lajittelu eri akkujen ja paristojen välillä ei ole täydellistä. Tuottajayhteisö (4 kpl) on kuitenkin velvollinen huolehtimaan siitä, että jokainen tuottaja maksaa vain itse markkinoille laskemiensa tuotteiden jätehuollon (JL 63 ja 63 a §).

  → **jokaiselle eri paristo- ja akkutyypille on oma kierrätysmaksu: hintahaarukka 0,10 – 2,00 euroa/kg**
- https://www.paristokierratys.fi/extranet/hinnasto/

Ehdotettu 62 § ja tuottajavastuun kustannustehokas hoitaminen (1)

- Tuottajat voivat päätyä yhteen tuottajayhteisöön joko vapaaehtoisesti tai lain pakottamana.
- Yksi suurempi tuottajayhteisö voi tuoda tuottajille tehokkuusetuja tuottajavastuun hoitamisessa ja erityisesti tuottajayhteisöhallinnon pyörittämisessä verrattuna siihen, että jokaisella kalastusvälinetyypillä on oma tuottajayhteisö.
- Merkittävin kustannuserä tuottajavastuussa on jätehuollon järjestäminen ja etenkin jätteen keräys/vastaanotto. Siitä säädetään kunkin kalastusvälinetyypin osalta erikseen asetuksessa.
- Tuottajien organisoituminen yhdeksi tai useammaksi tuottajayhteisöksi ei vaikuta keräys/vastaanottovelvoitteiden sisältöön millään tavalla.

Ehdotettu 62 § ja tuottajavastuun kustannustehokas hoitaminen (2)

- Tuottajavastuusääntelyssä pääsääntönä tuottajien vapaa organisoituminen.
  - Poikkeuksena pakkausala – syynä sääntelyn toimivuus.
  - Vastaavaa syytä ei kalastusvälineiden osalta ole.

  → **on järkevää arvioida ja punnita ehdotetun JL 62 §:n hyötyjä ja haittoja**
- Säästääkö samaan tuottajayhteisöön pakottaminen tuottajien kustannuksia?
  - Säästää, jos tuottajien yhteistyö tuottajayhteisön sisällä toimii.
  - Mutta yhteinen tuottajayhteisö voi myös lisätä kustannuksia, jos se johtaa tuottajien riitelyyn tuottajayhteisössä. HUOM! Voi myös syntyä kaksi tai useampia tuottajayhteisöä, jotka kaikki hoitavat kaikkien kalastusvälineiden jätehuoltoa. Laki ei edellytä yhtä tuottajayhteisöä.
  - Siksi vapaan organisoitumisen salliminen ja hallituksen esityksen muuttaminen takaisin lausuntoversiossa olleeseen muotoon voi olla järkevää.

Kiitos!

Ympäristöministeriö
sirje.sten@gov.fi
jussi.kauppila@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi